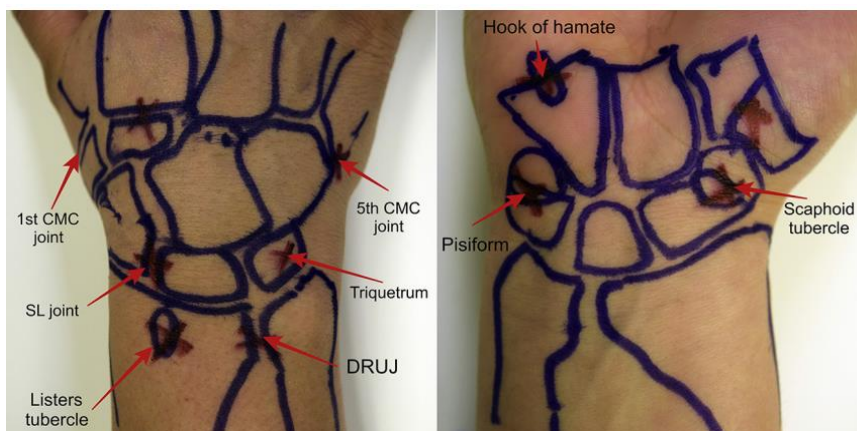

رادیوس بر روی اولنا حرکت می‌کند اما استخوان اولنا هم ثابت باقی نمی‌ماند. استخوان رادیوس در هنگام انجام حرکت پرونیشن، نسبت به اولنا به عقب و خارج و در هنگام انجام حرکت سوپینیشن، به جلو و داخل می‌رود. وضعیت استراحت^۱ مفصل ده درجه سوپینیشن و وضعیت بسته مفصل^۲ پنج درجه سوپینیشن است. الگوی کپسولار^۳ مفصل رادیوولنار دیستال دامنه‌ی کامل حرکت همراه با درد در انتهای دامنه‌ی روتیشن هست.

مفصل رادیوولنار دیستال	
وضعیت استراحت مفصل	ده درجه سوپینیشن
وضعیت بسته مفصل	پنج درجه سوپینیشن
الگوی کپسولار	دامنه‌ی کامل حرکت همراه با درد در انتهای دامنه‌ی روتیشن

■ شکل ۱-۱: آناتومی سطحی مفصل مچ دست.

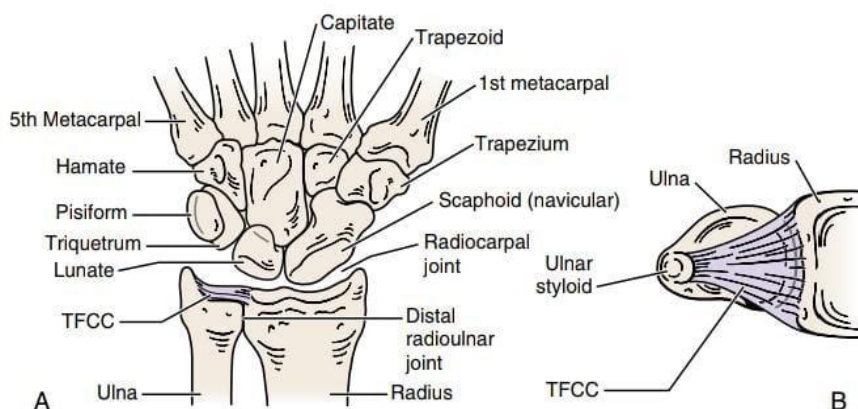
(سمت چپ سطح دورسال یا پشت دست و سمت راست سطح پالمار یا کف دست است).

مفصل رادیوکارپال^۴ (شکل ۱-۱) یک مفصل الیپسوئید^۵ و دو محوری است. در این مفصل استخوان رادیوس با استخوان اسکافوئید و استخوان لونیت مفصل می‌شود. استخوان‌های لونیت و تریکوتروم هم با دیسک غضروفی مثلثی (مجموعه فیبروکارتیلاج مثلثی [TFCC])^۶ (شکل ۱-۲ و ۱-۳) مفصل می‌شوند که بین استخوان‌های اولنا، لونیت و تریکوتروم قرار گرفته است. انتهای دیستال رادیوس صاف نیست و در هر دو صفحه فرونتال و سائزیتال مقعر است؛ انحنای آن در صفحه فرونتال بلند و کم عمق است و به اندازه‌ی پانزده تا بیست درجه به سمت اولنا

- 1 Resting position
- 2 Close packed position
- 3 Capsular pattern
- 4 Radiocarpal joint
- 5 Ellipsoid joint
- 6 Triangular Fibrocartilage Complex

زاویه دارد (مترجم: بعضی منابع تا بیست و پنج درجه را ذکر کرده اند) و انحنای آن در صفحه ساژیتال کوتاه‌تر و تیزتر است که لبه‌ی خلفی استخوان رادیوس بیش‌تر به سمت دیستال آمده که اثر پشتیبان^۱ (شکل ۴-۱) را ایجاد می‌کند. مفصل رادیوکارپال دارای دو درجه آزادی حرکت است. وضعیت استراحت مفصل، وضعیت خنثی یا نوترال^۲ با کمی انحراف به سمت اولنار^۳ و وضعیت بسته مفصل، اکستنشن همراه با انحراف به سمت رادیال^۴ است. الگوی کپسولار مفصل محدودیت برابر فلکشن و اکستنشن است.

مفصل رادیوکارپال	
وضعیت استراحت مفصل	وضعیت نوترال با کمی انحراف به سمت اولنار
وضعیت بسته مفصل	اکستنشن همراه با انحراف به سمت رادیال
الگوی کپسولار	محدودیت برابر فلکشن و اکستنشن (همراه با مفاصل میدکارپال عمل می‌کند)

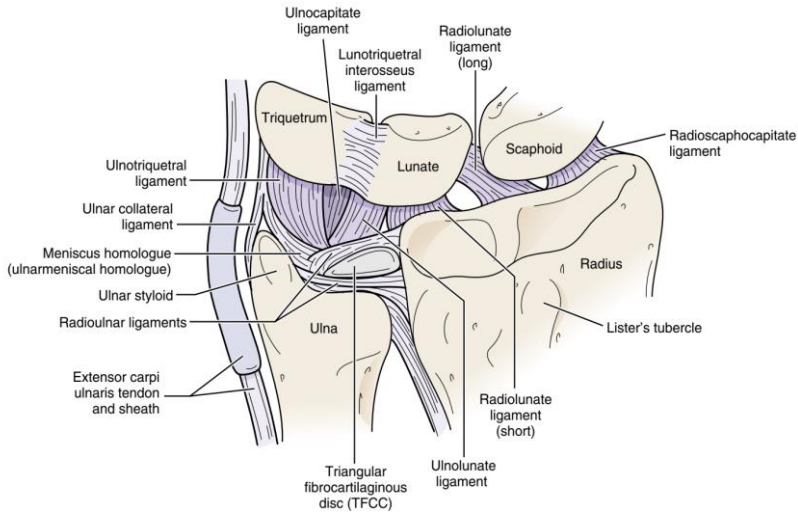

■ شکل ۲-۱: استخوان‌ها و غضروف لیفی مثلثی.

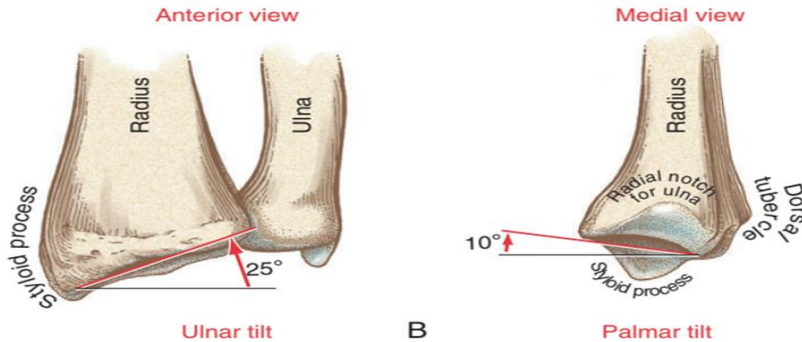
A: نمای پالمار

B: نمای انتهایی

- 1 Buttress effect
- 2 Neutral
- 3 Ulnar deviation
- 4 Radial deviation

■ شکل ۳-۱: آناتومی مفصل رادیو اولنار دیستال و مجموعه فیبروکارتیلیج مثلثی.

■ شکل ۴-۱: مفصل رادیو اولنار دیستال (تصویر سمت چپ نمای قدامی و تصویر سمت راست نمای داخلی).
 A: زاویه‌ی پانزده تا بیست درجه (در بعضی منابع تا بیست و پنج درجه) انتهای رادیوس به سمت اولنا.
 B: زاویه‌ی ده درجه انتهای رادیوس به سمت خلف که اثر پشتیبان را ایجاد می‌کند.

مجموعه فیبروکارتیلیج مثلثی از لیگامان‌های اولنولونیت و اولنوتریکوترال، تاندون و غلاف^۱ اکستانسور کارپی اولناریس، کپسول اولنا، لیگامان‌های رادیو اولنار قدامی و خلفی، هومولوگ اولنومنیسکی^۲ (که از نظر عملکرد و ترکیب با سایر ارگان‌ها مطابقت دارد) و دیسک فیبروکارتیلیج مثلثی تشکیل شده است و در میج دست افراد اولنار منفی^۳

1 Sheath[^]
 2 Ulnomeniscal homolog
 3 Ulnar negative

(استخوان **اولنای کوتاه**^۱)، این ساختار ضخیم‌تر می‌شود. مفصل رادیو اولنار دیستال (شکل ۴-۱) به وسیله‌ی مجموعه فیبرو کارتیلیج مثلثی، اکستانسورکاری اولناریس، لیگامان بین استخوانی، پروناتور کوادراتوس و دیگر عضلات ساعد، حمایت می‌شود. در یک **مچ دست با وضعیت نوترال اولنار**^۲ نیروی محوری در مجموعه فیبرو کارتیلیج مثلثی حدود هجده درصد است. دیسک از سمت اولنار دیستال رادیوس توسعه یافته و به قاعده‌ی زائده‌ی استیلوئید اولنا می‌رسد. دیسک فیبرو کارتیلیج مثلثی، ثبات مفاصل اولنا کارپال و مفصل رادیو اولنار دیستال را فراهم می‌کند. بخش قدامی مجموعه فیبرو کارتیلیج مثلثی در هنگام انجام حرکت پرونیشن سفت^۳ می‌شود و از جا به جایی خلفی اولنا جلوگیری می‌کند؛ درحالی که بخش خلفی در هنگام انجام حرکت سوپینیشن سفت می‌شود و از جا به جایی قدامی اولنا جلوگیری می‌کند. انجام حرکت انحراف با شدت به سمت اولنا^۴ (برای مثال، حین حرکت دادن راکت) باعث افزایش بار روی مجموعه فیبرو کارتیلیج مثلثی می‌شود. این مجموعه ارتباط نزدیکی بین اولنا و استخوان‌های کارپال ایجاد می‌کند، آن‌ها را به هم متصل می‌کند و برای انتهای دیستال رادیوس و اولنا ثبات فراهم می‌کند. از طریق دیسک فیبرو کارتیلیج مثلثی که در جای خود قرار گرفته و استخوان اولنا که در وضعیت نوترال قرار گرفته است، رادیوس شصت درصد نیرو و اولنا چهل درصد نیرو را انتقال می‌دهد. اگر دیسک حذف شود؛ رادیوس نود و پنج درصد نیروی محوری و اولنا پنج درصد آن را انتقال می‌دهد. بنابراین دیسک فیبرو کارتیلیج مثلثی به عنوان یک کوسن^۵ برای مفصل مچ و ثبات دهنده‌ی اصلی برای مفصل رادیو اولنار دیستال عمل می‌کند. رایج‌ترین مکانیسم آسیب مجموعه فیبرو کارتیلیج مثلثی، اکستنشن و پرونیشن با شدت (شکل ۵-۱) است.

علاوه بر شیب و انحنا سطوح رادیو کارپال، طول اولنا نسبت به رادیوس نیز بر عملکرد دست تاثیرگذار است. واژه‌ی **واریانس اولنار**^۶ برای بیان اختلاف یا ناهمسانی طول دیستال استخوان‌های اولنا و رادیوس به کار برده می‌شود (شکل ۶-۱) که در افراد اولنار منفی، دیستال اولنا بیش از دو میلی متر از دیستال رادیوس کوتاه‌تر است؛ در حالی که در افراد اولنار مثبت، دیستال اولنا بیش از دو میلی متر از دیستال رادیوس بلندتر است. اختلاف طول دیستال اولنا با دیستال رادیوس تا دو میلی متر (در بعضی از منابع یک میلی متر ذکر شده است) طبیعی است و **وضعیت نوترال اولنار یا واریانس نوترال اولنار**^۷ نامیده می‌شود (شکل ۷-۱). در هنگام معاینه وضعیت ساعد دارای اهمیت است زیرا واریانس مثبت اولنار^۸ با پرونیشن ساعد و هنگام عمل گرفتن بیش‌تر می‌شود و **واریانس منفی اولنار**^۹ با سوپینیشن ساعد کم‌تر می‌شود. با توجه به اینکه واریانس مثبت اولنار با مجموعه فیبرو کارتیلیج

1 Short Ulna

2 Ulna neutral wrist

3 Tight

4 Forced ulnar deviation

5 Cushion

6 Ulnar variance

7 Neutral ulnar variance

8 Positive ulnar variance

9 Negative ulnar variance

نازک‌تر همراه است، در افراد با واریانس مثبت اولنار، احتمال پارگی این ساختار و گیرافتادگی ساختارهای سمت اولنار وجود دارد که اغلب درد در دامنه‌ی انتهایی پرونیشن و انحراف به سمت اولنار گزارش می‌شود و در افراد با واریانس منفی اولنار، احتمال ابتلا به بیماری کین باخ^۱ بیش‌تر است.

واریانس نوترال اولنار

اختلاف طول دیستال اولنا با دیستال رادیوس تا دو میلی‌متر (در بعضی از منابع یک میلی‌متر ذکر شده است).

واریانس مثبت اولنار

دیستال اولنا بیش از دو میلی‌متر از دیستال رادیوس بلندتر است.

واریانس مثبت اولنار در هنگام پرونیشن بیش‌تر مثبت می‌شود.

واریانس مثبت اولنار در هنگام عمل گرفتن بیش‌تر مثبت می‌شود.

درد در قسمت اولنار مچ دست به علت افزایش بار استرسی بر روی لونیت و تریکوتروم گزارش می‌شود.

واریانس منفی اولنار

واریانس منفی اولنار در هنگام سوپینیشن کم‌تر منفی می‌شود.

بیماری کین باخ، نکروز آواسکولار^۲ استخوان لونیت است که می‌تواند منجر به درد و حرکات غیر طبیعی کارپال یا مچ دست شود. این بیماری چهار مرحله دارد که در مرحله‌ی اول خون‌رسانی به استخوان لونیت مختل شده است اما تصویر اشعه ایکس طبیعی به نظر می‌رسد. در این مرحله، اسکن ام‌آرای می‌تواند به تشخیص کمک کند. در مرحله‌ی دوم بیماری، استخوان لونیت در اثر خون‌رسانی نامناسب شروع به سخت شدن می‌کند که به آن اسکروز گفته می‌شود؛ در تصویر برداری با اشعه ایکس، خطوط شکستگی می‌تواند دیده شود اما شکل این استخوان طبیعی به نظر می‌رسد. در مرحله‌ی سوم بیماری، استخوان لونیت شروع به قطعه‌قطعه شدن می‌کند و موقعیت استخوان‌های اطراف می‌تواند تغییر کند. در مرحله‌ی چهارم بیماری، سایر استخوان‌های اطراف لونیت نیز شروع به تخریب می‌کنند و آرتروز^۳ مفاصل میدکارپال یا رادیوکارپال اتفاق می‌افتد.

1 Kienbock's disease

2 Avascular necrosis

3 Arthrosis

اسکن ام آر ای دست فرد مبتلا به بیماری کین باخ.

■ شکل ۵-۱: مکانیسم آسیب مجموعه فیبروکارتیلیج مثلثی.